

dum sit eos a suis sectatoribus, vel stulte somnatos, vel fraudulentè confictos fuisse.

2° Buddhismus merito accusatur atheismi; nam de existentia Entis supremi non curat. Attamen Buddhistae cultum tribuunt multis entibus superioribus, quasi diis, licet nulli supremum gradum adjudicent; qui cultus magicis ac superstitiosis operationibus scatet.

3° Secluso supremo Numine, jam deficit fons cuiuscumque obligationis, nec datur morum sanctio sufficiens, ut patet. Supponunt equidem Buddhistae homines innumeris, post mortem, subjici transmigrationibus, et sic praemiandos vel puniendos. Sed haec retributio, Deo absente, prorsus est gratuita.

4° Repugnat speciatim omnem existentiam esse malam, quia est transitoria et mutabilis, et ideo statum illum extinctionis, quem *Nirvana* vocant, esse toto corde optandum, et totis viribus prosequendum. Omnis enim existentia, utpote ens in actu, est, ut talis, essentialiter bona; et, quamvis sit malum existere mutabiliter et transeunter, melius est tamen hoc modo esse quam nullo. Absurdum est, insuper, supremam felicitatem ponendam esse in hoc statu extinctionis, quo ens omni operatione destituitur. E contrario, existentia eo magis est perfecta, quo magis est in actu, quia tunc eo magis est ab omni mutatione et interitu remota.

5° Per suam renuntiationis universalis doctrinam, et aspirationem ad *Nirvana*, Buddhistae sibi non comparant nisi speciem cujusdam sanctitatis negativae, absque ullo positivo charitatis et activitatis impulsu. Jubet enim Buddhismus mori mundo et sibimetipsi, non autem vivere Deo. Hinc torpor ille sterilis in quo

miserabiliter jacent ejus sectatores, et notanter monachi, dum otiosae contemplationi et abjectae mendicitati unice vacant.

6° Denique, Buddhismus nullum habuit influxum ad mores gentium, inter quas viget, in melius mutandos, et ad normam verae civilitatis componendos.

Propagatio autem ac longa Buddhismi duratio per naturales causas facile explicantur, ut ostendit D. De Broglie opere citato: *Hist. des religions*.

COROLLARIUM TOTIUS TRACTATUS

RELIGIO CHRISTIANA AB OMNIBUS SUB DAMNATIONIS REATU
TENENDA EST.

248. Probatur 1°: *ex necessitate religionis naturalis*.

Eo enim tendit revelatio christiana, ut homines hanc adipiscantur religionis naturalis cognitionem, quae ad vitam recte instituendam requiritur, et extra revelationem obtineri moraliter non potest. At Deus sic nostrae impotentiae subveniendo, certe debuit exigere, ut homines revelationem a se datam amplecterentur, nec sisterent in religione naturali per solam rationem cognita. Ergo sola spectata religionis naturalis necessitate, homines tenentur revelationi christiana adhaerere.

249. Prob. 2°: *ex obligatione cunctis imposita tendendi ad finem supernaturalem*.

Est quippe dogma religionis christiana hominem,

hanc observando fideliter, finem supernaturalem assecuturum esse; ille autem finis non proponitur tanquam de consilio, sed veluti de praecepto, sub comminatione aeternae damnationis. Christus enim mandavit Apostolis ut docerent omnes gentes, et addidit: *Qui non crediderit condemnabitur* (Marc. XVI, 16). Legimus etiam in Actibus Apostolorum de Christi nomine: *Nec aliud nomen est sub coelo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri* (Act., IV, 12). Porro salvum fieri nihil aliud est quam evadere a damnationis reatu imminente. Ergo reatus ille incurritur a cunctis nomen Jesu non invocantibus, seu Evangelio non credentibus.

Qui tamen religionem christianam invincibiliter ignorant, ab ea amplectenda excusantur ob bonam fidem; sed non salvantur nisi sint in dispositione eam profitendi, si eam esse veram comperiant. Tunc autem sunt Christiani *in voto*.

TRACTATUS DE ECCLESIA CHRISTI

DISSERTATIO PRAEIVIA

DE PROLEGOMENIS ECCLESIAE

1. Ad majorem claritatem, nonnulla in antecessum ponenda sunt de Ecclesiae notione, de variis sectis pseudochristianis, de praecipuis erroribus confutandis, et de valore argumentorum adhibendorum. Quinque igitur erunt quaestiones.

QUAESTIO I^a

Quid per Ecclesiam intelligatur?

(Vide Mazella: *De relig. et Eccl. n. 393, ... 406.*)

2. Resp. *Etymologice*, Ecclesia a voce graeca *ek-kaleo*, latine *convoco*, idem sonat ac *vocatorum coetus*; unusquisque enim a Deo vocante habet ut sit Ecclesiae membrum.

Significative, Ecclesia, sensu latissimo, designat coetum profitentium religionem in qua legitimus Deo cultus rependitur, sive hanc fideliter observent, sive non; et Ecclesia sic sumpta comprehendit, tum Beatos in coelo regnantes, et, ut talis, vocatur *Ecclesia triumphans*; tum animas in purgatorio languentes, et, ut sic, vocatur *Ecclesia patiens*; tum homines in terris adhuc degentes, seu viatores, et, ut sic, vocatur *Ecclesia militans*.